

Kursplan

Fakulteten för konst och humaniora

Institutionen för musik och bild

1GF001 Bildpedagogik - för grundlärare med inriktning fritidshem, 30 högskolepoäng

1GF001 Art Education – for Teachers with a Specialisation in Extended School, 30 credits

Huvudområde

Bildpedagogik

Ämnesgrupp

Utbildningsvetenskap praktisk-estetiska ämnen

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1F

Fastställande

Fastställd av Fakulteten för konst och humaniora 2022-09-06

Kursplanen gäller från och med vårterminen 2023

Förkunskaper

Grundläggande behörighet + Engelska 6, Naturkunskap 1b alt. Naturkunskap 1a1 + 1a2 och Samhällskunskap 1b alt. Samhällskunskap 1a1 + 1a2. Därutöver krävs minst tre års erfarenhet av pedagogiskt arbete i fritidshem på minst halvtid, varav två år sammanhängande samt 1GF403 Verksamhetsförlagd utbildning A, 3 hp, eller motsvarande.

Mål

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- identifiera och redogöra för lärarprofessionens roll i förhållande till ämnet och ämnets didaktik,
- formulera och diskutera frågeställningar rörande ämnesundervisning och ämnesdidaktiska processer inom ramen för skolämnet bild och de kunskapstraditioner som skolämnet bild representerar,
- beskriva och diskutera reflektionens och analysens betydelse i gestaltande processer.

Delkurs 1, Visuell kommunikation och visuellt berättande, 6 hp.

Efter avslutad delkurs ska studenten kunna:

- redogöra för och använda sig av teorier om bildkommunikation och bildanalys,
- problematisera bilders och bildmediers roll i barn- och ungdomskultur,
- redogöra för bildämnets utveckling och reflektera över ämnets tradition och funktion i skolan och i samhället,
- reflektera kring och använda sig av det visuella språket som ett kommunikativt redskap i varierande tekniker och i olika medier, med hjälp av såväl analoga som digitala verktyg,
- identifiera och tillämpa metoder för reflektion över den egna och andras lärprocesser.

Delkurs 2, Bedömning och betygssättning, 2,5 hp.

Efter avslutad delkurs ska studenten kunna:

- konstruera och kritiskt granska lärandesituationer, bedömningssituationer och examinationer med såväl formativa som summativa syften,
- beskriva, analysera, bedöma och betygssätta elevers lärande och utveckling,
- identifiera, pröva och värdera metoder och kriterier för bedömning inom bildämnet,
- analysera ämnets kursplan med utgångspunkt i ämnets tradition och ämnesdidaktisk teori,
- identifiera, pröva och värdera metoder och kriterier för bedömning och betygssättning inom bildämnet,
- kritiskt granska och problematisera bedömning och betygssättning utifrån olika samhällsfaktorer samt etiska aspekter exempelvis mångfald och genus.

Delkurs 3, Färg, form och bildspråkliga uttryck, 10 hp.

Efter avslutad delkurs ska studenten kunna:

- tillämpa och behärska grundläggande tekniker i två- och tredimensionellt bildarbete,
- redogöra för det visuellas betydelse i ett perceptuellt och kognitivt perspektiv,
- undersöka och reflektera över färgens och formens betydelse för det egna gestaltande arbetet,
- analysera aspekter på hållbar utveckling i samband med bildframställning,
- redogöra för teorier för barns bildarbete och bildspråkliga utveckling,
- planera och analysera en didaktisk tillämpning av kursens innehåll samt redogöra för metodiska ställningstaganden.

Delkurs 4, Verksamhetsförlagd utbildning C, 2,5 hp.

Efter avslutad kurs ska studenten kunna:

- formulera tydliga lärandemål som är ändamålsenliga samt anpassade till och begripliga för eleverna,
- reflektera över vikten av att känna till elevernas erfarenheter, kunskaper, förutsättningar och skilda sätt att lära,
- anpassa val av metoder, aktiviteter och materiel och andra resurser i förhållande till lärandemål och aktuell elevgrupp,
- identifiera och reflektera kring olika bedömningsformer som är lämpliga för eleverna och som är anpassade till lärandemålen,
- visa förmåga att observera, dokumentera och analysera elevers lärande och utveckling i förhållande till formulerade lärandemål,
- planera, genomföra samt utvärdera i vilken utsträckning målen med undervisningen har uppnåtts,

- bemöta elever och kolleger på ett sätt som överensstämmer med de grundläggande värderingarna i skolans styrdokument,
- visa ledarskap och professionellt förhållningssätt.

Delkurs 5, Visuella kulturer och digitala verktyg, 9 hp.

Efter avslutad delkurs ska studenten kunna:

- redogöra för viktiga epoker och de mest centrala konstnärerna och verken i västerländsk konst- och arkitekturhistoria,
- problematisera konst och visuell kultur ur ett mångkulturellt och interkulturellt perspektiv i gestaltande arbete,
- redogöra för olika konstabegrepp relaterade till modernismen, postmodernismen och samtidskonsten,
- analysera, tolka och kritiskt granska bilder utifrån teorier om genus, mångfald, klass och etnicitet,
- redogöra för och reflektera över teorier om medier och lärande i relation till det bildpedagogiska ämnesområdet,
- reflektera över rättigheter, skyldigheter och etiska frågeställningar vid användning av bilder,
- tillämpa och behärska grundläggande tekniker inom området digital bild,
- använda digital, rörlig bild i egen produktion,
- skriva en text med vetenskaplig ansats på grundläggande nivå med akademisk referenshantering.

Innehåll

Delkurs 1 – Visuell kommunikation och visuellt berättande, 6 hp.

Delkursen innehåller följande moment:

- bildanalys och kommunikationsteori,
- narrativ teori, text, bild och visuell gestaltning,
- barn- och ungdomskultur,
- bildämnets historia,
- metoder för reflektion över eget bildarbete.

Delkurs 2 – Bedömning och betygssättning, 2,5 hp.

Delkursen innehåller följande moment:

- teorier kring bedömning och betygssättning utifrån såväl summativa som formativa syften,
- konstruktion av kunskaps- och lärandematriser,
- bedömning av elevers bildarbeten,
- etiska aspekter på bedömning och betygssättning exempelvis mångfald och genus.

Delkurs 3 – Färg, form och bildspråkliga uttryck, 10 hp.

Delkursen innehåller följande moment:

- skiss och teckningslära,
- visuell perceptionsteori och bildens kognitiva betydelse i lärandeprocesser,
- grundläggande färg- och formteori,
- komposition, rumslighet och bildspråkliga element,
- hållbar utveckling,
- grundskolans styrdokument och bedömning av bildarbete,

- estetiska lärprocesser och didaktiska perspektiv,
- barns bildspråkliga utveckling,
- ämnesdidaktisk tillämpning.

Delkurs 4 – Verksamhetsförlagd utbildning C, 2,5 hp.

Delkursen innehåller följande moment:

- observation av lärare, elever och situationer i verksamheten,
- samtal med elever, föräldrar, lärare och ledning inom verksamheten,
- planering, genomförande och uppföljning av undervisning i relation till relevanta ämnesdidaktiska överväganden,
- deltagande i förekommande arbetsuppgifter, till exempel lärarkollegier och utvecklingssamtal,
- seminarium om erfarenheter och reflektioner som har uppkommit i samband med VFU-perioden.

Delkurs 5 – Visuella kulturer och digitala verktyg, 9 hp.

Delkursen innehåller följande moment:

- konst- och arkitekturhistoria,
- visuell kultur och interkulturella perspektiv,
- bildanalys och bildtolkning utifrån teorier om genus, klass och etnicitet,
- grundläggande teorier om medier och lärande,
- bildmanipulation och upphovsrätt,
- foto och digital bildbehandling,
- framställning och redigering av digital rörlig bild,
- introduktion till vetenskapligt skrivande.

Professionsbas och professionell progression

I kursen läggs särskilt fokus på undervisningsuppdraget i ämnet bild. Inom kursens ram bygger studenten upp en utvecklad förståelse och förmåga till yrkesmässig kunskap och handlingsberedskap med bas i tidigare erfarenheter. I kursen behandlas teorier om barns bildarbete och bildspråkliga utveckling samt det visuellas betydelse för lärande i ett perceptuellt och kognitivt perspektiv. Utifrån studentens redan förvärvade erfarenhet av undervisningsuppdraget utvecklas ett kritiskt förhållningssätt genom att reflektera, ifrågasätta och ompröva såväl egna som andras idéer, hypoteser och åsikter kring undervisningsuppdraget i bildämnet. Studenten omsätter denna kunskap genom att planera och analysera en didaktisk tillämpning av delar av kursens innehåll samt genom att redogöra för sina metodiska ställningstaganden. Studenten argumenterar för olika ställningstaganden och vidareutvecklar sin handlingsrepertoar utifrån såväl beprövad erfarenhet som vetenskapligt förhållningssätt. I kursen använder studenten digitala verktyg för ett didaktiskt utforskande och dokumenterande i och av undervisning i bild, vidare problematiseras hur underlaget kan ligga till grund för utformning av skriftliga omdömen samt utgöra underlag för en rättssäker betygssättning.

I kursen introduceras grundskolan som arbetsplats och samhällelig institution och verksamhetens styrdokument bearbetas. Med utgångspunkt i de fyra kunskapsformerna fakta, färdighet, förståelse och förtrogenhet ska studenten ges förutsättningar att utveckla ett ämnesdidaktiskt tänkande som den ska appliceras på verksamhetens styrdokument. Genom bland annat fältstudier och VFU får den studerande inblick i yrkets uppgifter och villkor.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

Den vetenskapliga progressionen innefattar en successiv breddning och fördjupning avseende studentens etiska och vetenskapliga medvetenhet vilket inkluderar tillgodogörelse av forskning, teoriansknytning, metodiskt kunnande samt produktion och analys av empiriskt material samt informationssökning för att kunna arbeta på vetenskaplig grund. Studenten vidareutvecklar sitt vetenskapliga skrivande genom att producera en vetenskaplig text på grundläggande nivå med akademisk referenshantering. Den vetenskapliga progressionen innefattar även kommunikativ förmåga. Inom området visuell kultur problematiseras bilders och bildmediers roll i barn och ungdomskultur. Kursen vidareutvecklar studentens vetenskapliga förhållningssätt och professionella yrkesutövande, med fokus på såväl ämnesdidaktisk teori. Utifrån aktuell forskning reflekterar studenten över media och populärkulturens roll för barn och ungdomars identitetsskapande och omvärldsuppfattning och relaterar detta till ämnet bild. I samband med redovisningar omsätter studenten sina erövrade kunskaper att sakligt och övervägande korrekt använda vetenskapliga källor och att kritiskt granska och kommentera dessa. I kursen förutsätts studenten att i relation till bildämnet identifiera utvecklingsområden och problemställningar samt att koppla dessa till resultat från forskning av relevans för det professionella lärararbetet. I kursen breddas och fördjupas innebörden av och relationerna mellan beprövad erfarenhet och vetenskapligt förhållningssätt. Studenten utvecklar sin förmåga att systematiskt granska undervisningssituationer inom ämnet bild och sina egna handlingar utifrån relevanta teoretiska begrepp.

Fältstudier

För att förstärka kopplingen mellan teori och praktik genomförs fältstudier.

Globala värden

Progressionslinjen globala värden innefattar perspektiven lärande för hållbar utveckling (inklusive social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet), likabehandling och interkulturalitet. Kursen aktualiserar aspekter på hållbar utveckling i samband med bildframställning, design och arkitektur. Studenten omsätter utbildningsväsendets demokrati- och värdegrundsuppdrag, med fokus på likabehandling, jämställdhet, genus och mångfald i undervisning i ämnet bild. I kursen vidareutvecklas hur undervisning i bildämnet kan utformas för att präglas av samhällets demokratiska värderingar uttryckta i styrdokument samt i Barnkonventionen. Studenten utvecklar sin förmåga att analysera, tolka och kritiskt granska bilder utifrån teorier om genus, mångfald, klass och etnicitet samt att problematisera konst och visuell kultur ur ett mångkulturellt och interkulturellt perspektiv och omsätta denna kunskap i eget gestaltande arbete. I kursen problematiseras även bedömning och betygsättning utifrån olika samhällsfaktorer samt etiska aspekter som exempelvis mångfald och genus.

Undervisningsformer

Kursen är en utbildning som ges på distans med ett fåtal campusträffar vilket innebär att omfattande delar av kommunikationen sker via en digital lärplattform. Syftet med de fysiska kursträffarna är att studenterna ska få så goda förutsättningar som möjligt att utveckla kunskaper och erfarenheter i de kursmoment som är svåra att hantera på distans, exempelvis gestaltande arbete. Utbildningen bygger på de studerandes aktiva medverkan, både individuellt och i grupp. Undervisningen består av föreläsningar, praktiska tillämpningar, workshops och seminarier. Den studerandes självstudier är en viktig del i kursen.

Examination

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd.

Kursen examineras genom muntliga, skriftliga och gestaltande uppgifter, samt en enskild kursportfolio, en sk. workbook. Bedömning görs utifrån följande parametrar: produktion, perception, reflektion, arbetssätt, didaktik och komplexitet (för närmare anvisningar, se studieguide). Ämnesdidaktiska moment examineras fortlöpande under kursens gång genom litteraturseminarier, workshops och skriftliga inlämningsuppgifter. Vid underkännande har studenten rätt att göra om sin VFU en gång. För betyget Godkänd ska kursens mål vara uppnådda. För betyget Väl godkänd ska studenten dessutom visa en fördjupad förmåga att tillämpa ett kreativt reflekterande arbetssätt, där teori, praktik, tekniskt kunnande och konstnärliga överväganden samverkar. För att få Väl godkänd på hela kursen ska studenten ha erhållit Väl godkänd på minst 22,5 hp. Oavsett examinationsform är det den enskilde studentens prestationer som bedöms och betygsätts.

Om universitetet beslutat att en student har rätt till särskilt pedagogiskt stöd på grund av funktionsnedsättning, har examinator rätt att ge ett anpassat prov eller att studenten genomför provet på ett alternativt sätt. Förnyad examination ges i enlighet med Lokala regler för kurs och examination på grundnivå och avancerad nivå vid Linnéuniversitetet.

Kursvärdering

Under kursens genomförande eller i nära anslutning till kursen genomförs kursvärdering. Resultat och analys av genomförd kursvärdering ska skyndsamt återkopplas till de studenter som genomfört kursen. Studenter som deltar vid nästa kurstillfälle erhåller återkoppling vid kursstart. Kursvärdering genomförs anonymt.

Övrigt

Kontaktuppgifter kommer att framgå av information på Linnéuniversitetets webbsidor då kursen är sökbar. Validering erbjuds för möjlighet till tillgodoräknande av tidigare studier. Ansökan om validering sker genom det digitala valideringsverktyget Valda. Länk till valideringsverktyget finns på: <https://www.lararlyftet-validering.se>.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs 1, Visuell kommunikation och visuellt berättande, 6 hp.

Lindström, Bengt & Nordström, Gert Z. 2009. *Det kreativa ögat: om perception, semiotik och bildspråk*. Lund: Studentlitteratur. s. 7-170, 164 sidor. ISBN 978-91-44052090.

Löfstedt, Ulla. *Barns bildskapande: teoretiska perspektiv och didaktiska konsekvenser*. Jönköping: Jönköping Univ. Press. Senaste upplagan, ca 55 sidor.

Wikberg, Stina. 2014. *Bland självporträtt och parafraaser: om kön och skolans bildundervisning*. Diss. Umeå: Umeå universitet. s. 23-46, 24 sidor. ISBN 978-91-7601-123-2.

Åsén, Gunnar, (red.). 2017. *Bildundervisning och lärande genom bilder*. Stockholm: Liber förlag. s. 7-199, 193 sidor. ISBN 978-91-47-12227-1.

Referenslitteratur:

Bergström, Bo. *Effektiv visuell kommunikation: om nyheter, reklam, information och*

profilering i vår visuella kultur. Stockholm: Carlsson. Senaste upplagan, ca 320 sidor.

Bergström, Bo. *Bild & budskap: ett triangeldrama om bildkommunikation*. Stockholm: Carlsson. Senaste upplagan, ca 200 sidor.

Delkurs 2, Bedömning och betygssättning, 2,5 hp.

Lindström, Lars, Lindberg, Vivica & Pettersson, Astrid. (red.). 2011. "Portföljmetodik i estetiska ämnen" I *Pedagogisk bedömning. Om att dokumentera och utveckla kunskap*. Stockholm: Stockholms universitets förlag. s.155-188, 33 sidor. ISBN 978-91-7656-675-6

Lindström, Lars. 2010. "Fyra estetiska lärandeformer. Lärande om, i, med och genom". I *Handbok för kulturprojekt i skolan*. Göteborg: Kultur i väst, Västra götalandregionen. s. 34-39, 6 sidor. Finns på kursens lärplattform.

Löfstedt, Ulla. *Barns bildskapande: teoretiska perspektiv och didaktiska konsekvenser*. Jönköping: Jönköping Univ. Press. Senaste upplagan, ca 55 sidor.

Skolverket. Bedömningsstöd i bild. www.skolverket.se

Skolverket. *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet* (reviderad 2022). www.skolverket.se. Valda delar, ca 30 sidor.

Delkurs 3, Färg, form och bildspråkliga uttryck, 10 hp.

Berefelt, Gunnar. *ABSe om bildperception*. Stockholm: Centrum för barnkulturforskning, Stockholms universitet. Senaste upplagan, ca 70 sidor.

Frid, Johan & Nilsson, Karl-Johan. *Intro - skapa: bild, färg och form*. Malmö: Didacta. Valda delar, ca 130 sidor. ISBN 91-88548-14-7.

Åhall, Matilda. 2017. *Lärarens guide till Bild. Teori, praktik och bedömning*. Stockholm: Natur och Kultur. s. 4-160, 157 sidor. ISBN 978-91-27-44770-7.

Sund, Louise & Sund, Per. 2014. *Hållbar utveckling: ämnesdidaktisk tematisering för grundskolan*. Stockholm: Liber AB. s. 17-39, 23 sidor. ISBN 978-91-47-12259-2.

Tillkommer: studiematerial kring färg och färglära, ca 50 sidor som finns på kursens lärplattform.

Referenslitteratur:

Frid, Johan. 2003. *Intro - bild: skapa, kommunicera, förstå*. Malmö: Didacta. Valda delar, ca 200 sidor. ISBN 9789188548030.

Delkurs 5, Visuella kulturer och digitala verktyg, 9 hp.

Att skriva självständigt arbete i bildpedagogik. Råd och anvisningar. Linnéuniversitetet. Senaste upplagan, ca 23 sidor.

Burman, Greta. *Konsten i historien*. Stockholm: Natur och kultur. Senaste upplagan, ca 190 sidor.

Christoffersen, Line & Johannessen, Asbjörn. *Forskningsmetoder för lärarstudenter*. Lund: Studentlitteratur. Senaste upplagan, valda delar, ca 32 sidor.

Eriksson, Yvonne & Göthlund, Anette. *Möten med bilder: att tolka visuella uttryck*. Lund: Studentlitteratur. Senaste upplagan, ca 220 sidor.

Lahdenperä, Pirjo. 2018. *Interkulturalitet i undervisning och skolutveckling*. 10 sidor. Finns på kursens lärplattform.

Löfstedt, Ulla. *Barns bildskapande: teoretiska perspektiv och didaktiska konsekvenser*. Jönköping: Jönköping Univ. Press. Senaste upplagan, ca 55 sidor.

Märner, Anders & Örtegren, Hans. "Digitala medier i ett bildperspektiv". I *Skolämnen i förändring. En medieekologisk undersökning*, red. Per-Olof Erixson. Lund: Studentlitteratur AB. Senaste upplagan, ca 52 sidor.

Skåreus, Eva. (red.). *Estetiska ämnen och genus*. Malmö: Gleerups utbildning AB. Senaste upplagan, valda delar, ca 55 sidor.

Referenslitteratur:

Tietz, Jurgen. *Den moderna arkitekturens historia*. Königswinter: H. F. Ullmann. Senaste upplagan. Ca 130 sidor.